

- [voyenniy-stan-yak-tse-pratsyuye-problemni-pitannya-chim-korisna-praktika](#). (дата звернення: 12.12.2022)
7. Правосуддя он-лайн Газета «Закон і Бізнес».URL: <https://zib.com.ua/ua/print/59340.html>
  8. Лист Верховного Суду «Щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» № 2/0/2-22 від 03.03.2022.,URL:https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_older_for_uploads/supreme/war/Inform_lyst_2022_03_03.pdf.
  9. Правова позиція Європейського суду з прав людини згідно з Рішенням від 13 червня 2019 року у справі «Марчелло Віола проти Італії(№2)» за заявою № 77633/16 URL: https://zakononline.com.ua/echr-practice/show/9719?utm_source=facebook&utm_medium=post&utm_campaign=zo_sudova_paktyka&utm_term=30%2F07%2F21_1&utm_content=link_pp_espl_61591%2F16&fbclid=IwAR351c_LIFCOqrGbi7erfCRE9xRV9ldQiIA8LJC55R1ddQGSN0ve_yZsQrM (дата звернення: 12.12.2022)

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОЦЕСУ ОТРИМАННЯ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ ВІД ДЕРЖАВИ ЧЛЕНАМ СІМЕЙ ЗАГИБЛИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Циганок Володимир, аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Актуальність дослідження витікає з ситуації сьогодення. 10-й місяць повномасштабного російського вторгнення в Україну. Як відомо, радник глави Офісу президента Михайло Подоляк в ефірі 24 каналу заявив, що втрати української армії склали до 13000 військових. «У нас є офіційні оцінки Генерального штабу, є офіційні оцінки, які говорить Верховний головнокомандувач. І вони в нас сягають від 10 до 12,5-13 тисяч загиблих. Тобто, ми відкрито говоримо про кількість загиблих», - сказав Подоляк [1]. Соціальний захист і підтримка членів сімей загиблих військовослужбовців регулюється державою. Але, на наш погляд, процес оформлення відповідних документів на отримання одноразової державної грошової допомоги членами сімей загиблих військовослужбовців супроводжується

низкою проблем. На наш погляд, ефективність вирішення такого роду проблем залежить від рівня надання кваліфікованої правової допомоги.

У лютому 2022 року Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову №168 щодо питань деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану [2], яка передбачає виплату одноразової грошової допомоги у розмірі 15 000 000 гривень членам сімей загиблих військовослужбовців під час повномасштабної війни.

У Постанові визначено коло осіб, які мають право на отримання одноразової грошової допомоги від держави у розмірі 15 000 000 гривень та особливості розподілу допомоги. Серед визначених осіб, передбачених Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» [3], батьки, один із подружжя, який не одружився вдруге; неповнолітні діти та утриманці загиблого. До утриманців належать члени сім'ї, які мають право на пенсію у разі втрати годувальника.

Постановою передбачено, що до осіб, які мають право на отримання одноразової грошової допомоги не входять громадяни Російської Федерації або Республіки Білорусь та особи, які постійно проживають на територіях цих країн, особи, які засуджені за державну зраду, колабораційну діяльність, пособництво державі-агресору.

Реалізація права на отримання одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця виникає з дати загибелі особи. Підтвердженням загибелі є отримання від територіального центру комплектування та соціальної підтримки сповіщення про смерть військовослужбовця.

Грошова допомога від держави розподіляється рівними частками на всіх отримувачів.

Члени сім'ї, яким призначається та виплачується одноразова грошова допомога, подають такі документи:

- заяву на отримання одноразової грошової допомоги;
- витяг з наказу про виключення загиблого військовослужбовця із списків особового складу військової частини;
- витяг з особової справи про склад сім'ї військовослужбовця.
- До заяви додаються копії:
  - документа, що свідчить про причини та обставини загибелі військовослужбовця;
  - свідоцтва про смерть військовослужбовця;
  - свідоцтва про народження військовослужбовця (у разі виплати одноразової грошової допомоги батькам загиблого);
  - свідоцтва про шлюб (у разі виплати грошової допомоги дружині (чоловікові);
  - паспорта громадянина України;

- свідоцтва про народження дитини (у разі виплати одноразової грошової допомоги дитині);
- документа, що засвідчує реєстрацію фізичної особи у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків;
- рішення районної, районної у м. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті, сільської, селищної ради або суду про встановлення над дитиною-сиротою, дитиною, позбавленою батьківського піклування, опіки, піклування (у разі здійснення опіки або піклування над дітьми військовослужбовця);
- рішення суду або нотаріально посвідченого правочину, що підтверджуватиме факт перебування заявника на утриманні загиблого (надають особи, які не були членами сім'ї загиблого, але перебували на його утриманні);
- постанови відповідної військово-лікарської комісії щодо встановлення причинного зв'язку смерті (контузії, травми або каліцтва), захворювання.

Проблемним для членів сімей загиблих військовослужбовців й досі залишається отримання одноразової грошової допомоги від держави через постійний пошук відповідей на запитання куди звертатись та які документи необхідні для отримання такої допомоги. На шляху взаємодії «державна – особа, яка претендує на допомогу» важливу роль відіграє правозахисник, в тому числі юрист.

У серпні 2022 року для надання кваліфікованої юридичної консультації щодо оформлення документів на отримання одноразової грошової допомоги звернулась мати двох загиблих військовослужбовців Національної гвардії України.

Під час юридичної консультації визначено проблемні питання. По перше, мати загиблих військовослужбовців не отримала офіційне сповіщення про смерть дітей. Це є порушення з боку військової частини, в якій проходили військову службу загиблі військовослужбовці. Порушення виявлено в тому, що представники військової частини не надіслали до територіального центру комплектування та соціальної підтримки сповіщення про смерть військовослужбовців.

Крім того, у матері загиблих виникла проблема з отриманням свідоцтва про смерть, в наслідок того, що діти загинули в м. Маріуполь, поховані на території міста. За таких умов оформлення та отримання документа встановленої форми про смерть, виданого закладом охорони здоров'я чи судово-медичною установою не можливо.

Із зазначеного кейсу, бачимо, що вирішити самостійно проблемне питання, що є у матері загиблих військовослужбовців, без звернення до юристів за отриманням правової допомоги вкрай важко.

Деякі документи з переліку тих, що подаються на отримання одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця, можливо отримати тільки після звернення до суду або інших державних органів.

Таким чином, члени сімей загиблих військовослужбовців потребують від держави кваліфікованої правової допомоги щодо складання та надання документів на отримання одноразової грошової допомоги. Саме кваліфіковані юристи забезпечують ефективну взаємодію держави та членів сімей загиблих військовослужбовців.

Список використаних джерел та літератури

1. В ОП назвали реальні втрати ЗСУ у війні проти армії РФ. URL: https://novyny.online.ua/v-op-nazvali-realni-vtrati-zsu-u-viyini-proti-armiyi-rf_n851200/ (дата звернення: 15.12.2022).
2. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 16.12.2022).
3. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.91 № 2012-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#n321> (дата звернення: 16.12.2022).

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДСТАВНИЦТВА В СУДІ ПРИ РОЗГЛЯДІ МАЛОЗНАЧНИХ СПРАВ В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

УДК 346.91

<https://orcid.org/0000-0002-6202-3000>

Циркуненко Олена Валеріївна,
старший викладач кафедри цивільно-
правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І.Процевського
Харківського національного
педагогічного університету імені Г.С.
Сковороди